

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **BENET a.s.**, se sídlem Sokolovská 25, Praha 8, zastoupeného Jakubem Hajdučíkem, daňovým poradcem se sídlem Vodičkova 41, Praha 1, proti žalovanému: **Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu**, se sídlem Štěpánská 28, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2004, č. j. FŘ-12700/13/03, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudcům Městského soudu v Praze JUDr. Slavomíru Novákovi, JUDr. Haně Pipkové a JUDr. Marcele Rouskové, ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 Ca 122/2007,

t a k t o :

Soudci správního úseku Městského soudu v Praze JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková a JUDr. Marcela Rousková **n e j s o u v y l o u č e n í** z projednávání a rozhodování věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 Ca 122/2007.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále i „městský soud“) napadl žalobce rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2004, č. j. FŘ-12700/13/03, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání ze dne 16. 1. 2003 (doplněné dne 23. 6. 2003, 23. 9. 2003, 24. 9. 2003 a 8. 2. 2004) proti dodatečnému platebnímu výměru Finančního úřadu pro Prahu 8 ze dne 19. 11. 2002, č. j. 204202/02/008512/7864, na daň z přidané hodnoty za zdaňovací období srpen 2001, kterým byla odvolateli dodatečně vyměřena daň z přidané hodnoty v částce 693 000 Kč.

Městským soudem byla tato žaloba usnesením ze dne 27. 10. 2005, č. j. 8 Ca 262/2004 – 51, odmítnuta a žalobce jej napadl kasační stížností. Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení rozsudkem ze dne 20. 3. 2007, č. j. 8 Afs 38/2006 - 82.

Žalobce poté, kdy se dozvěděl o nařízeném jednání, dne 22. 1. 2008 elektronickým podáním vznesl námitku podjatosti proti soudcům Městského soudu Praze JUDr. Slavomíru Novákovi, JUDr. Haně Pipkové a JUDr. Marcele Rouskové. Pochybnosti o nepodjatosti výše uvedených soudců spatřuje žalobce ve skutečnosti, že v této věci již zmínění soudci jednou rozhodovali a po zrušení a vrácení věci Nejvyšším správním soudem budou tuto věc znovu projednávat a v ní rozhodovat. Žalobce ve své námitce podjatosti dále uvádí, že městský soud mu svými nezákonnými usneseními způsobil škodu spočívající ve vynaložení soudního poplatku a nákladech na advokáta, o kterých budou tito soudci rozhodovat. Žalobce je názoru, že nikdo nemůže být soudcem ve své věci a jestliže mají soudci rozhodovat o náhradě nákladů řízení, jde částečně o rozhodování o škodě, kterou svými nezákonnými usneseními způsobili, rozhodování o své věci je však vyloučeno a podle žalobce soudce tak nemůže dostát své povinnosti rozhodovat nestranně. Současně uvedl, že soudci vyložili soudní řád správní v jeho neprospěch tak intenzivně negativně, že považovali za správné odepřít mu právo na soudní ochranu chráněné

Listinou základních práv a svobod. Včasnost své námitky podjatosti odvozuje žalobce od skutečnosti, že zatím neproběhlo v druhé fázi řízení, tedy po vrácení věci od kasačního soudu, ve věci žádné jednání, při kterém by se složení senátu dozvěděl, tuto skutečnost se dověděl až po doručení předvolání k jednání, které bylo mylně zasláno zástupci stěžovatele pro kasační řízení a doručeno dne 10. 1. 2008.

K podané námitce podjatosti se vyjádřili dotčení soudci zařazení dle rozvrhu práce Městského soudu v Praze pro rok 2008 do správního úseku (č. l. 99 spisu), kteří budou o žalobě stěžovatele rozhodovat. Soudci JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková a JUDr. Marcela Rousková shodně uvedli, že jim nejsou známe žádné důvody, které by odůvodňovaly jejich podjatost v této věci ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního.

Námitka podjatosti byla postupem podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), předložena k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl.

Součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům), o které je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojiňaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěžila nalezení uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širše, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimnímu pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 370/04).

Podjatost soudce zasahuje do principu nezávislosti soudce, neboť nestrannost soudce tento princip předpokládá. Samotný pojem soudce totiž s sebou nese atribut nezaujatosti a nestrannosti a bez toho, že by se nepředpokládal, nebylo by důvodu ani pro konstituování soudní moci jako jednoho z pilířů demokratické společnosti. Rozhodnutí o vyloučení soudce

z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (článek 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána soudu příslušnému a přikázána soudu, resp. soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě.

Námítku podjatosti v dané věci odůvodňuje žalobce tím, že věc budou projednávat a rozhodovat po zrušení předchozího rozhodnutí opakovaně shora uvedení soudci správního úseku. Jedním z důvodů pro vyloučení soudců je dle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. sice skutečnost, že se tyto podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení, to však pouze za předpokladu, že jde o totožnou věc, kdy podílem na předcházejícím soudním řízení bude například situace, kdy soudce působil ve věci jak u krajského soudu, tak posléze u Nejvyššího správního soudu, popřípadě naopak, kdy jako člen senátu Nejvyššího správního soudu by věc vrátil krajskému soudu, kde by zasedal jako člen senátu, nebo jako specializovaný samosoudce, a měl by ji znovu projednávat. Taková situace však v posuzovaném případě nenastala a výslovně není ani namítána. Postup, kdy soudce rozhoduje znovu ve věci po jejím zrušení a vrácení zpět Nejvyšším správním soudem, je zcela standardní a nemůže ve svém důsledku způsobit podjatost soudce. Zcela mylné je rovněž ničím neodůvodněné tvrzení žalobce, že soudci budou sami rozhodovat o škodě, kterou nezákonným rozhodnutím způsobili, neboť soud v novém rozhodnutí rozhodne kromě věci samé o náhradě nákladů řízení i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti, nikoliv však o žádné náhradě škody.

K poslední námitce, že soud v předchozím řízení odepřel žalobci právo na soudní ochranu, je nutno uvést, že zákon vylučuje, aby důvodem pochybnosti o soudcově nepodjatosti mohly být okolnosti, které spočívají buď v jeho postupu v řízení o projednávané věci, nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. V postupu soudu při projednávání konkrétní věci se totiž projevuje samotný výkon soudnictví a tyto okolnosti samy o sobě nemohou být důvodem k pochybnosti o nepodjatosti soudce.

Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní a ničím nepodložené přesvědčení účastníka řízení. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze. K tomu však slouží opravné prostředky a nikoli ničím neodůvodněná námitka podjatosti soudců.

S ohledem na vše shora uvedené, zejména na skutečnost, že rozhodování v téže věci po zrušení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem není důvodem způsobilým vyvolat pochybnosti o podjatosti soudců, kteří v dané věci mají rozhodovat, a dále vzhledem k tomu, že sami tyto soudci se necítí být z projednávání a rozhodnutí věci vyloučení, neshledal Nejvyšší správní soud návrh žalobce na vyloučení uvedených soudců z projednávání a rozhodování posuzované věci důvodným. Ve věci budou proto dále rozhodovat shora uvedení soudci Městského soudu v Praze.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. února 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu